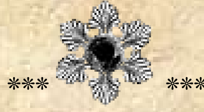
SELEFÎLİK

VE

SELEFÎLER

Feriduddin AYDIN

ORCID ID: 0000-0002-6440-6734

ISBN: 978-605-72570-7-9

feriduddin@gmail.com

دار العِبَر للطباعة والنشر

Al-Ibar Publishing

İstanbul-2019

Müslümanlık, Selefîlik ve Selefîler

«Selefî سَلَفي» kelimesi Arapça bir «ism-i mensub»dur. «يَسْلُفُ – سَلَفَ» kök fiilinden türetilmiştir. Mastarı, «selef» ve «sulûf»dur.

«Selef سَلَف» sözcüğü, Arapça'da (kullanım amacına göre) birkaç farklı anlama gelmektedir. Örneğin: İslâm ticaret fıkhında; -vadeli ödeme şartıyla satın almanın tersine- , karşılığı olan parayı peşin ödeyerek malı daha sonra belli bir tarihte teslim almak üzere yapılan siparişe «selef» ya da «Selem» denir. Kışın çiftçiye -sorumluluğu ona yüklemek şartıyla- (belli) bir meblağ ödeyerek, üreteceği yine (belli miktar ve nitelikteki) mahsulü yazın (belli bir tarihte) teslim almak üzere yapılan sözleşme gibi… Aynı kökten gelen «Sulfe سُلفة», avans anlamına gelir. Bu gramatik analizler bir ön bilgidir, konumuzu doğrudan ilgilendirmemektedir.

Burada esas itibariyle ele alınan konu; kendilerini Selefî olarak tanımlayan ve Orta Doğuda giriştikleri maceralarla dünya kamuoyunu 2000'li yılların ilk çeyreğinde meşgul eden örgütlerdir.

***

«Selef سَلَف», daha çok (bir görevde) önceki kişi demektir. Yerine geçen kişiye de «halef خَلَف» denir. Çoğulu «eslâf أسلاف»tır.; «Eski kuşaklar» anlamına gelir. Konumuzda amaçlanan budur. Bu ilgiyle belirtmek gerekir ki «Selef سَلَف» ya da «Selef-i sâlihîn» terimi, özellikle Hz. Muhammed'den

(s) sonraki ilk üç kuşak için sıfat olarak kullanılır. «Selefî سَلَفي» de bu üç kuşağın izinde yürüyen, onlara bağlılık gösteren kimse demektir. Kendilerini böyle tanımlayanlara, bu alâka ile «Selefîler» denilmektedir. Ancak kendini sırf böyle tanımlamakla Selefî olduğunu ileri süren kimsenin samimiyetine inanmak mantıklı değildir. Çünkü İslâm'da bir kimsenin mü'min olduğunu ikrar etmesi yeterlidir. Ayrıca onun, -mü'min ve muvahhid olduğunu ifade etmek için- kendini Selefî diye nitelemesi gerekmez. Kaldı ki Selefîler, sergiledikleri eylemlerle niyetlerini ve ahlâkî düzeylerini ortaya koymaktadırlar. Bu nedenle (ileriki bölümlerde kategorize edilecekleri üzere) bunlar, farklı üç gruba ayrılırlar.

***

Selefîlik, bir mezhep ya da bir tarikat değildir. Ancak ilk Selefîlik, Ahmed bin Hanbel'in (780-855) hadisçi ekolü olarak tanımlanabilir. Doğrusunu söylemek gerekirse son yıllarda Selefîlik iddiasına sahiplenerek örgütlenen militarist grupların oluşturduğu ideolojik kampın Hanbelîlikle ya da ilk Selefîlikle herhangi bir bağı yoktur. Bu kampın (dış görüntüsüyle) temsil ettiği hareket, sözde küresel saldırıya karşı atağa geçmiş bir «İslâmî» tepki akımıdır. Tarihi bir kökeni var ise de «daha çok; emperyalist güçlerin İslâm'a ve İslâm dünyasına karşı son zamanlarda giriştiği saldırı, sindirme ve asimilasyon hamlelerine» misillemede bulunmak üzere ortaya çıkmış olan silahlı-örgütsel faaliyetler için ad olarak kullanılmaktadır.

Bu faaliyetleri hikmetten uzak yöntemlerle sürdüren Selefîler, günümüzde -özellikle Orta Doğu'da- büyük siyasi sorunların kaynağı haline gelmişlerdir. Bu yüzden gerek içeride gerekse dışarıda ağır suçlamalara hedef olmuşlardır. Bilinçsizlik ve bilgi yetersizliği yüzünden sayısız çelişkiler içinde sergiledikleri ürkütücü tablolar, -başta Türkiye'dekiler olmak üzere- dünyadaki mü'min azınlığın tamamını büyük tehlikelerle karşı karşıya bırakmıştır. Bu nedenle -Selefîlik ve Selefîler hakkında objektif bilgiler vermek suretiyle- bilhassa Mü'min azınlığı uyarmak ve onların Selefîlerden ayırt edilmesini sağlamak, büyük önem taşımaktadır. Çünkü bu iki farklı zümre, bilgisiz kalabalıklar tarafından birbirine karıştırılabilmektedir. Bu yüzden; son zamanlarda, araştırmacı, siyasi analist ve gazeteci gibi roller üstlenmiş bilgisiz ve ehliyetsiz bazı kimseler tarafından gerek Selefîlik akımı, gerekse Selefî örgütlerin faaliyetleri

hakkında yayınlanan birçok makale, röportaj ve kitap, yanıltıcı sonuçlar doğurmuştur. Onun için kaynaklarına inerek, kamuoyunu ve dünyayı -Selefîlik ve Selefîler hakkında- objektif ve delillere dayalı açıklamalarla bilgilendirmek özellikle Orta Doğu'daki karanlık tablonun aydınlatılması, barış ve güvenliğin yeniden tesisi için oldukça önemlidir.

Bu amaçla, -çeşitli sosyokültürel gerçeği ve birçok ideolojik arka-plan sırrını deşifre eden- aşağıdaki stratejik bilgiler, ilim ehline yönelik tarihi sorumluluğun gereği olarak sunulmaktadır.

***

Selefîlik sıfatı, -Hz. Muhammed'e (s) ve İslâm ümmetinin ilk üç kuşağına bağlılık anlamında- çok eskiden beri kullanılmıştır. Örneğin; «Selef» kelimesini içeren bir hadis aktarılmaktadır. Bu hadisin doğru ya da uydurma olduğu tartışmasına girmeden burada güdülen amaç; «selef» ve ondan türetilmiş olan «selefî» kelimelerinin çok eskiden beri kullanıldığını hatırlatmaktır. Fakat eski kaynaklarda, Selefîlikten -kavram olarak- söz edilmiş ise de erken dönem İslâm literatüründe -mezhepsel ve örgütsel anlamda- geniş bilgilere rastlanmamaktadır. Bu da Selefîliğin, İslâm tarihinde günümüzdeki gibi siyasi ve ideolojik bir nitelik kazanmadığını göstermektedir.

***

Selefîler başlıca üç grupturlar: 1) Entelektüel Selefîler, 2) Vahhabî Selefîler, 3) Cihâdî Selefîler.

ENTELEKTÜEL SELEFÎLER السلفية العلمية: İslâm'ın ilk yüzyılının son çeyreğinde ortaya çıkarak, Kur'an âyetlerini yorumlamada -çeşitli sapkın grupların aksine- orta yolu izlemiş olan ılımlı topluluktur. Bu hayırlı azınlık, İslâm tarihi boyunca her asırda var olagelmiştir. Seslerini yükseltemiyor olsalar bile bu grubun mensupları günümüzde de (dünyanın hemen her yerinde) varlıklarını sürdürmektedirler. Bunlar çağımızda

kendilerini (mü'min, müslim ve muvahhid) olarak tanımlamaktadırlar. Bu grubu, eski Hâricîlerin günümüzdeki temsilcileri olan el-Kaide, Daiş, eş-Şebâb ve Bokoharam gibi terör örgütleriyle, Vahhabîlerle, reformistlerle ya da «Sünnet inkârcıları» ile karıştıranlar benzeri görülmemiş bir bilgisizlik örneği vermiş olurlar. Tabiatıyla bu yüzden ağır bir vebal altına girerler. Bu mü'min azınlık, çağımızda hem Müslümanların, hem de -biraz önce- adları geçen grupların tehdidi altında bulunmaktadır.

VAHHABÎ SELEFİLER: Bu kitlenin gerçek Selefîlikle hiçbir ilişkisi yoktur. Bunlar, -vaktiyle Hicaz'ın Necid çölünde yaşayan ve bölgedeki kabileler üzerine sık sık saldırılar düzenleyen- ilkel bedevîlerin devamıdırlar. Daha doğrusu bunların; -İslâm'ın ilk yıllarında ortaya çıkarak etrafa dehşet saçan ve «Haricîler» adı altında tarihe geçen- sapkın bir kampın günümüzdeki uzantıları olduklarını söyleyebiliriz. Bugün modern kentlerde yaşıyor ve büyük servetlere sahip bulunuyor olsalar bile sertliklerini aynen sürdürüyorlar. Hepsinin ortak karakteri haline gelmiş bu tavır, bütün dünyada onlara karşı olumsuz bir izlenim uyandırmış, sevimsiz bir topluluk olarak ünlenmelerine yol açmıştır. Dolayısıyla bunları Selefîlikle nitelemek mümkün değildir. Bu nedenle, Vahhabîlikle ilmî Selefîlik arasındaki uçurumun farkında olabilmek için sözü edilen kitlenin geçmişini ve İslâm'dan ne anladıklarını çok iyi bilmek gerekir.

Aslında bunlara «Vahhabî» sıfatını ilk yakıştıranlar İngilizlerdir. Asırlardır İslâm dünyasını işgal edip bu coğrafyada fitne körüklemekle meşgul olan İngilizler, Türklerle Arapları birbirine düşürmek için 200 yıl kadar önce bir proje hazırladılar. Bu proje için bir bahane gerekiyordu, onu da buldular. Bunun hikâyesi ise (özetle) şöyledir:

«Türk politeizmi» olarak bilinen Müslümanlık, 1200'lerden 1750'lere dek o kadar çok yayılmıştı ki kutsal topraklarda sık sık türbelere ve tekkelere rastlanabiliyor, Mescid-i Nebevî'de ve Mescidü'l-Harâm'da bile tarikat âyinleri düzenleniyordu! Kur'ân'ın boşluğunu dolduran evliyacılık ve keramet mitolojisi, İslâm'ı neredeyse tamamen ortadan kaldırmış gibiydi. Bu vahim tablo karşısında kaygıya kapılan Muhammed bin Abdulvahhab (1703-1792) adında Necidli ıslahatçı bir hoca, harekete geçti. Bu şahıs, iyi niyetli bir Selefî idi. Fakat aydın değildi. Nitekim onun kitaplarında «Müslümanlık» kavramı hakkında en ufak bir eleştiri bulunmamaktadır.

Oysa Türklerin büyük bir kısmı, İslâm'la tanıştıkları günden beri onu bir Arap dini olarak görmüş, bu tepkisel kanaatten yola çıkarak «Müslümanlık» adı altında kendilerine özgü bir din kurmuşlardır. Bu gerçeği bile keşfedememiş olan Muhammed bin Abdulvahhab kültürsüzdü. Büyük ihtimalle tarih ve sosyoloji konusunda bilgisizdi. Bu da onun dünya görüşünü sınırlamış, İslâm'ın -tebliğ, davet, irşad ve ıslah metoduna ilişkin- geniş ufuklarını görmesine engel olmuştu; İslâm'ın ferah alanını göremiyordu. Kısır ve yetersiz düşünme esaretinden kurtulamadığı için onun, İslâm'ın evrensel kuşatıcılığını algılayamadığı ve aklın önemine inanmak istemediği, bir kısım selef âlimlerinin kabul ettiği «kıyâs» ve «re'y» gibi çözüm yöntemlerine olumsuz baktığı anlaşılmaktadır... Nitekim aklı devre dışı bırakmak bütün Haricîlerde ortak bir karakterdir. Bu yüzden mütevatir sünneti, hadisçilikten ayırt edemiyordu. Bununla birlikte, İbn Teymiyye ve öğrencisi İbn Kayyım el-Cevziyye'nin fanatik hayranı idi. Sonuç olarak (iyi niyetine rağmen) o, bir âlimden çok, dar görüşlü bir din adamı idi. Çok tanrıcılığın yıkıcı etkilerine karşı İslâm'ı yeniden ihya etmek amacıyla 1738 yılında كتاب التوحيد (Kitabu't Tevhid) adı altında bir eser kaleme alarak hazırlıklara başladı. Ardından Dir'iyye Emiri Muhammed bin Suud (1710-1765)'dan yardım istedi. Aynı zamanda ona damat oldu.

Gerek ehil, gerekse nâehil; gerek yandaş, gerekse karşıt kalemler tarafından çok farklı şekillerde yorumlanmış olan bu olayın -buraya sığamayacak kadar- oldukça uzun, -aynı zamanda- çetrefil, çoğu yanıltıcı ve çelişkilerle dolu bir hikâyesi vardır. Onun için bu hadiseyi incelemek isteyen ilim adamlarının ve araştırmacıların çok dikkatli olmaları gerekir.

İlginçtir ki müşrik bir toplumun, -her şeyden önce- hikmetle ve usulüne uygun olarak aydınlatılması gerekirken, bu önemli davayı üstlenen Necidli kabile otoriteleri, -tam tersine- hep şiddet kullanmayı öncelediler. Örneğin, çok acele davranarak, bölgede bazı kimseler tarafından put haline getirilmiş olan Hz. Ömer'in kardeşi Zeyd b. Hattab'ın türbesini yıkmak suretiyle etrafa gözdağı verdiler. Muhammed bin Abdulvahhab'ın bu olaylara seyirci kaldığı ve yöneticileri uyarmadığı tahmin edilmektedir. Oysa -kültürden ve geniş bir ufuktan yoksun bulunan- başta bu zatın ve yönlendirmeye çalıştığı cahil bedevilerin bilmediği birçok tarihi gerçek vardı. Bunlardan biri de asırlar önce Emevî ordularının, Türk kentlerini işgal ettikten sonra bölgede tapılan yüz binlerce putun toplatılarak onların

-şehir meydanlarında kalabalıkların dehşet dolu gözleri önünde- ateşe verilmiş olması olayıdır. Prof Dr. Zekeriya Kitapçı bu konuda şu bilgileri kaydetmektedir: «Kuteybe b. Müslim'in Semerkant'ı teslim alışı sınasında yakılmak üzere ortaya yığılan Buda heykellerinin büyük bir köşk gibi olduğu ve başta o zamanın Semerkant hükümdarı Guzek (Oğuz Bek) olmak üzere yerli halkın Müslüman fatih'e şiddetli tepkiler gösterdikleri yolundaki rivayetler bize bu hususta yeteri kadar fikirler vermektedir.»

İslâm'ın yasakladığı bu davranış asla küçümsenmemelidir. Nitekim bu hadise, Türk toplulukları üzerinde o kadar büyük bir şok etkisi bırakmıştır ki çok geçmeden Mistik Türk teorisyenler tarafından İslâm'a karşı «Müslümanlık» adı altında alternatif bir politeist din kurularak «Emevîlerce işlenen bu cinayetlerin öcü, fazlasıyla alınmıştır!» Şu var ki İslâm, Türkistan bölgesine Emevîlerden önce girmişti. Dolayısıyla Emevî işgalinden önce Türk yurdunda İslâm'ı kabul etmiş olan ve onu yaşayan topluluklar hiç kuşkusuz vardı. Aynı zamanda günümüzde, (dünyanın birçok yerinde olduğu gibi) Türkiye toplumu içinde de İslâm'a içtenlikle bağlı binlerce şuurlu ve faziletli mü'min yaşamaktadır. Özellikle fitne körüklemek için bahane arayanların kötü niyetlerini boşa çıkarmak bakımından bu gerçeği burada vurgulamak gerekir.

İlginçtir ki İslâm'dan aşırmalarla da takviye edilen Müslümanlığın günümüze kadar sırları ve şifreleri başarıyla gizlenebilmiştir. Bu talihsizliğin sonucu olarak toplum, bin yıldır Müslümanlığı İslâm diye algılamak gibi eşi görülmemiş bir yanılgının içine itilmiştir. Bu yüzden Müslümanlık, İslâm'ın önünde artık -aşılması hemen hemen mümkün olmayan- büyük bir engel haline gelmiştir. Öyle ki -gerek Selçuklu gerekse Osmanlı âlimlerinin gayretleriyle ileri derecede yozlaştırılmış olmasına rağmen- bu yapay din, Türkiye toplumunun İslâm'la tanışmasını sürekli olarak engellemiştir. Bilgi ve bilişim imkânlarının bolluğuna rağmen bu engel günümüzde çok daha çetin bir nitelik kazanmıştır.

İrşad ve ıslah yeteneğinden yoksun bulunan Necidlilerin 1744'de başlattıkları bu çıkış, ilk günlerde ne Osmanlı yönetiminin, ne de dış dünyanın dikkatini fazla çekmedi. Başında Muhammed bin Suud'un bulunduğu bedevi güçler 1744'de Necid ve el-Ahsa bölgelerine hâkim oldular. Böylece Dir'iyye Emirliği geniş bir alan kazandı. Muhammed bir

Abdulvahhab, bu sırada onlara sadece -Allah'ın birliği inancına bağlılık temelinde- İslâmî bir yön belirlemeye çalışarak rehberlik ediyordu. Ne var ki onları şiddet kullanmaktan engellemiyor, ya da engelleyemiyordu. Bu yanlış tavır, çok geçmeden büyük ve tehlikeli gelişmelere neden oldu. Çünkü aslında Necid bölgesi tarihi Hâricîlik ruhunun ana yurduydu. Böylece İslâm tarihinde derin bir yara açılmış oldu.

Muhammed bin Suud 1765'te öldü. Yerine, Dir'iyye Emirliği'nin başına oğlu I. Abdülaziz bin Muhammed (1765-1803) geçti ve Basra'nın güneyinden Umman sahillerine kadar geniş bir alan üzerinde egemenlik kurmayı başardı. Şam ve Bağdat'ı tehdit eder hale geldi. 13 Mayıs 1802'de on bin kişilik bir ordu ile -Şiilerce kutsal sayılan- Kerbelâ kentine saldırarak büyük bir Şii katliamı gerçekleştirdi. (2 binden fazla Şiinin öldürüldüğü ileri sürülmektedir.) Ayrıca bu kentte bulunan Hz. Hüseyn'in türbesini «put» olduğu gerekçesiyle yıktırdı. Emir Abdülaziz, 4 Ekim 1803'te Şii bir suikastçı tarafından öldürüldü.

İçeride isyanlarla, dışarıda da düşmanlarla boğuşan Osmanlı yönetimi, Arap yarımadasındaki bu karışıklığı sonlandıramadı. Böylece İngilizlerin beklediği fırsat doğmuş oldu. Bir yandan Arap yarımadasında patlak veren bu siyasi gelişmelerle ilgilendiler. Bu olayı -oryantalistlerin danışmanlığında- ilk kez «Vahhabîlik» olarak adlandıran İngilizlerdir. (Bu münasebetle hatırlatmakta yarar vardır ki günümüzde de örneğin Prof. Dr. Hamit Algar gibi -İngiliz kökenli, Müslüman adlı- oryantalistlerden yardım almaya devam etmektedirler.) Böylece Necidli isyancılar «Vahhabîler» olarak tarihe geçmiş oldular. İngilizler öbür yandan da Irak'ın Süleymaniye kentinde Neo-Nakşbendiliğin senaryosunu hazırlamaya koyuldular. Böylece bu iki olay ile Orta Doğuda, -günümüze kadar devam edecek olan- din, siyaset ve düşünce anarşisi için ortam hazırlamış oldular.

Osmanlı yönetimi askeri yollarla Vahhabîleri dize getiremeyince karşılarına Halid-i Bağdadi (1776-1826) adında Kürt kökenli bir Nakşbendi tarikat teorisyenini çıkardı. Bir mafya örgütü düzeninde organize edilen bu tarikat sayesinde -en azından- «Vahhabîlik» ya da «Selefîlik» akımının Anadolu'ya sıçraması böylece önlenmiş oldu.

Burada şu önemli hususu hatırlatmakta yarar vardır: Eserlerinden anlaşıldığı üzere Muhammed bin Abdulvahhab tevhid inancına içtenlikle bağlı idi ve bu uğurda canını tehlikeye atarak çetin mücadeleler verdi. Suudî Hanedânı'nın, -İslâm akaidini anlamada- ondan ilhamını aldığı iddiası ise inandırıcı hiçbir temele dayanmamaktadır. Dolayısıyla Suudî modeli Selefîliğin, entelektüel Selefîlikle hiçbir ilişkisi bulunmamaktadır. Bu nedenle onlara Selefî demek yerine, -İngilizler tarafından yakıştırılmış olan- «Vahhabî» adının kendilerine daha çok uyduğunu söylemek yanlış olmasa gerektir. Aslında sadece Vahhâbîler değil, -aralarındaki ezilmiş mü'min azınlık hariç- Arapların tamamı da başka ırklardan Müslümanlar gibi İslâm'dan uzak bulunmaktadırlar.

İmparatorluk ile Vahhabîler arasındaki kavga, Osmanlı devleti'nin yıkılışına kadar devam etti. Aslında bu kavga Milli Türk Müslümanlığı ile Necid Vahhabîliği arasında İslâm üzerinden girişilmiş bir çekişmeden başka bir şey değildi. Ancak bu çekişme askeri ve siyasi bir niteliğe bürünmüştü. Bu kavganın belki de en önemli sahnesi; Birinci Suudî Devleti'nin Emirlerinden I. Abdülaziz bin Muhammed'in torunu Emir Abdullah bin Suud'un 24 Aralık 1818 günü İstanbul'da Beyazıt Meydanı'nda II. Sultan Mahmud'un huzurunda idam edilmesi olayıdır.

Osmanlı otoriteleriyle Suudî Hanedanı arasında uzun yıllar devam eden çekişmelerden sonra II. Sultan Abdülhamid döneminde bu ailenin ileri gelenleri 1891 yılında Kuveyt'e sürüldüler. Ancak bu sülâleden II. Abdülaziz bin Abdirrahman (1856-1953) bir süre sonra yurduna kaçarak 1902'de Riyad'ı ele geçirdi. Bunun üzerine Osmanlı devleti 1914'de onunla antlaşma yapmak zorunda kaldı ve kendisine paşalık rütbesi verildi. Fakat Abdülaziz tez elden İngilizlerle anlaşarak Bugünkü «Suudî Arabistan» Krallığı'nı kurdu.

Suudî Krallığının benimsediği Vahhabîlik, 200 yıllık tarihi içinde evrilerek, günümüzde yeni bir Haricîlik modeli gibi şekillenmiştir. Bu anlayışın -daha önce de işaret edildiği üzere- İlmi Selefîlikle hemen hiçbir ilişkisi yoktur. İlk başta çok tanrılı Türk Müslümanlığına karşı tepki olarak ortaya çıkan Selefîliğin, Vahhabîliğe dönüştükten sonra sergilediği en büyük özellik, şiddet kullanımıdır. Tarihî hariciliğin de en önemli özelliği buydu. Nitekim Hz. Ali'yi şehid eden ilk Haricîler ile gazeteci Cemal Kaşıkçı'yı

parçalayan Vahhabîler arasında büyük benzerlikler vardır. Haricîliğin en büyük atası sayılan Harkûs bin Züheyr zu'l-Khuwaysıra, Huneyn ganimetlerinin dağıtımı sırasında Hz. Muhammed'e (s) hitaben «Ey Muhammed adaletli davran!» diyerek küstahça bir tavır sergilemiş idi.

Vahhabîlerin İslâm'ı nasıl anladıklarına, ahlâkî ve kültürel düzeylerine, dünya görüşlerine ve -insanlarla ilişkilerinde sergiledikleri- tavır ve tutumlarına gelince, bu hususlarda onların içyüzünü keşfetmek büyük önem taşır. Çünkü Vahhabî kitlesini yakından tanımayanlar, Arap dünyasında serpili bulunan mü'min azınlığın da Vahhâbîler ve Arap çoğunluk gibi inanıp düşündüğünü sanarak hataya düşebilirler.

Vahhabîlerin, diyaloğa kapalı, tavizsiz ve ilişkilerinde sert olduklarını söylemek yanlış olmaz. Çünkü kendini daima haklı görmek onlarda bir karakter halini almıştır. Bu nedenle hiçbir ödün vermeden, gerektiğinde esnek ve politik davranmadan bir Vahhabî ile anlaşmak güçtür. Onlarda âdeta genetik bir kalıcılık kazanmış olan bedevilik karakteri, bu toplumda fanatizmin, ufuksuzluğun ve görgüsüzlüğün yaygınlaşmasına yol açmıştır. Şiddet kullanmaya eğilimli olmaları da bu karakterden kaynaklanmaktadır.

Vahhabîlerdeki bu belirgin özelliklerin birkaç önemli nedeni vardır. Birincisi; onların, -uygarlıktan ve bilgi kaynaklarından uzak çöllerde, yüzyıllar boyu hayatlarını sürdüren- göçebe ataların soyundan gelmiş olmalarıdır. Bugün modern kentlerde ve refah içinde yaşıyor olsalar bile, atalarının -gelenek olarak devam eden- huyları, alışkanlıkları ve davranış biçimleri onları hâlâ etkilemeye devam etmektedir. Bu karakter, onları gerek toplum, gerekse devlet olarak büyük sorunlarla karşı karşıya getirmiştir. Vahhabîleri daha yakından tanıyabilmek için bu sorunlara bazı örnekler vermekte yarar vardır.

Kendilerini «ehl-i tevhîd» (yani Şirk koşmayan, Allah'ın birliği inancına bağlı) olarak sunan Vahhabîler, kısır görüşleri, yetersiz bilgileri ve kusurlu yorumları yüzünden özellikle Allah'ın sıfatları hakkında sıra dışı kanaatler ileri sürmüşlerdir. Bu yüzden, (sözde) "ehl-i sünnet velcemaat" olduklarını iler süren Matüridiler ve Eş'ariler gibi, -hatta Şii-rafızîler gibi- Vahhabîler de büyük hatalara düşmüşlerdir. Matüridileri, Eş'arileri ve Şii-rafızîleri -

kelâmî (diyalektik) üslup kullandıkları gerekçesiyle- ağır suçlayan Vahhabîler, reddiyelerinde ve tartışmalarında benzer anlatım yöntemini kullanarak aynı hatayı işlemişlerdir. Özellikle «İstiva» konulu ayetler üzerine sapkın yorumlar yaparak Allah Teâlâ'ya yön ve mekân nisbet etmek ve Zat-ı İlâhiye'yi fizik bir varlık olarak tasavvur etmek gibi fahiş bir hata yapmışlardır. Bu münasebetle vurgulayalım ki Vahhâbîler antropomorfisttirler. Tarikatçılar ise teomorfisttirler.

Vahhabîler, İbni Teymiyye ve öğrencisi ibn Kayyım el-Cevziyye'yi adeta yanılmaz kabul ederek onların bütün görüşlerine teslim olmuşlardır. Oysa bu iki zat gerçekten çok değerli birer âlim olmalarına rağmen, eserlerinde küçümsenemeyecek hatalara rastlanmaktadır. Örneğin İbn Teymiyye, tasavvufu: biri İslâmî, bir diğeri gayr-i İslâmî olmak üzere ikiye ayırmıştır. Halbuki Tasavvuf -bir şirk kumkuması olarak- bütünüyle İslâm'ın önünde en büyük engel ve mü'min kişi için en tehlikeli bir tuzaktır.

Vahhabîler, şirke karşı verdikleri mücadelelerinde -ıslah ve irşad yollarını denemeden- çok acele davranarak tamiri mümkün olmayan yıkımlara neden olmuşlardır. Çünkü (tepeden inme) ve şiddet kullanarak girişilen devrimlerin genelde başarılı olmadığını, sonuç alınsa bile bunun uzun süremeyeceğini, bilâkis (tabandan başlayarak ve) zamana yayarak girişilen kültürel devrimlerin daha çok başarıya ulaştığını hiçbir zaman düşünememişlerdir. Son elli yıldır Türkiye'de kendilerine ayak basacak bir yer arıyor olsalar bile Vahhabîler, şirke karşı savaşmak adına izledikleri yanlış politikalarla Türkiye'de Nakşbendîliği atağa geçirdiklerinin hiç farkına varamamışlardır. Nitekim -bu tarikata bağlı- dev bir örgütün, aleyhlerinde giriştiği amansız kültür savaşı hakkında (yaklaşık 20 yıl öncesine kadar) Vahhabîler hiçbir tepki göstermemişlerdir.

Vahhabîlik, Orta Doğu'da -onarılması imkânsız- yıkımlara neden olmuştur. Bunları -birkaç maddeyle- şöyle özetlemek mümkündür:

1) 1700'lerin ortalarında Osmanlı Devleti'ne karşı Necid'de girişilen isyan, -başladığı tarihten günümüze kadar- çok yönlü sorunlara kaynaklık etmiştir. Temelde politeizme, mitolojik dinî anlayışa, bid'at ve hurafelere karşı başlatılmış bir savaş olmasına rağmen akılcı bir mücadele stratejisi

izlenmemiştir. Silaha ve şiddete dayanan bu girişim, misliyle karşılık bulmuş, yıkıcı sonuçlar doğurmuştur. Örneğin; (sözde) şirke karşı savaş verilirken -küfür milletinin en sinsi ve en tehlikeli kesimi olan- İngilizlerin emellerine bilinçsizce hizmet edilmiştir. «Kendilerince, müşrik bir topluma karşı kitâbî olan bir toplumdan destek istediklerini» eğer var sayacak olursak, bunun çok fahiş bir suç olduğunu kabul etmemiz gerekir. Çünkü böyle bir niyet, bir milletin tümünü tekfir etmek anlamına gelir ki buna İslâm hukukunda cevaz veren bir hüküm bulmak mümkün değildir. Araştırılacak olursa -fazla çaba harcamadan bile- coğrafyamızda gayet samimi bir mü'min azınlığın yaşadığını tespit etmek kolaydır. Türkler, Kürtler, Zazalar, Lazlar, Gürcüler, Boşnaklar, Çerkezler, Ermeni ve Pontus dönmeleri gibi unsurlardan oluşan bu muvahhid mü'minleri görmezden gelip müşrik çoğunluğu bahane ederek Türkiye toplumunun tamamını tekfir etmek kolaycı bir genellemidir. Bedeli ağır olabilir.

2) Emevîlerin, gerek Ehl-i Beyt'e karşı giriştikleri zulüm ve sindirme olaylarına, gerekse Emevî ordularının 707-715 yılları arasında, Türk yurdunda işledikleri cinayetler, katliamlar ve Türklere ait putların yakılması üzerine Araplara karşı bu toplumda yerleşmiş olan nefret duyguları -Vahhabî hareketiyle- bir kez daha uyandırılmış oldu. Ayrıca; Afganistan'ın Ruslar tarafından işgali üzerine şiddet kullanma duyguları depreşen Vahhabîler «cihad» adı altında el-Kaide terör örgütünü kurarak dev küresel gücün karşısına basiretsizce dikilmiş, bu çıkışla ilginç çelişkiler sergilemişlerdir. Oysa her şeyden önce Afgan toplumunu İslâm'la tanıştırmak gerekiyordu. Çünkü Afganlılar tarihin hiçbir döneminde ıslah olmamış, bu yüzden de istikrar bulamamışlardır. Nitekim çok tanrılı Afgan Müslümanlığı, en az Türk Müslümanlığı, Arap Vahhabîliği, Arap İhvancılığı ve diğer Müslümansı toplumların dini anlayışları kadar uygarlıktan ve insanî erdemlerden uzaktır. Dolayısıyla küfür içinde bocalayan bu toplumu küfür güçlerine karşı savunmak mantıklı değildi. Onun için Vahhabîlerin bu girişimi oldukça yıkıcı sonuçlar doğurmuş, -ne büyük bir talihsizliktir ki- o sıralarda ufukta gözükmeye başlayan (Ümmetin yeniden yapılandırılması) ideali sekteye uğratılmıştır.

3) Şirk'e, bid'ate ve hurafelere karşı nasihat, irşad ve ıslah yolunu izlemek yerine zora başvuran Vahhabîler, Müslümanların, bâtıl dinlerine daha çok sarılmalarına neden olmuşlardır. Nitekim 1800'lerin başında patlak veren

olayların alevlendirdiği kaostan yararlanmak isteyen İngilizler, muhtemelen ortamı daha belirsiz hale getirmek için 1811'de Halid-i Bağdadi'yi sahneye çıkarmışlardır. Bu şahsın gayretleriyle Neo-Nakşbendîlik Hindistan'dan, önce Irak'a, oradan da 3 yıl gibi çok kısa bir süre içinde Osmanlı Müslüman toplumunun neredeyse bütününü etkisi altına almıştır.

4) 1960'lardan sonra Vahhabîler, spekülatif yollarla Türkiye'ye nüfuz etmeyi denemeye çalışırlarken istihbaratçı bir emekli albay, şiddetli bir refleksle atağa geçerek, «Işıkçılar» diye bilinen mistik bir tepki hareketini onların karşısına çıkarmıştır. Irkçı Nakşbendiliği temsil eden bu örgüt büyük bir ilerleme kaydederek son zamanlarda İslâm'a karşı Türk Müslümanlığını savunan dev bir kale haline gelmiştir. Ancak Vahhabîler, zamanla bu engeli yumuşatarak, 12 Eylül sonrasında (Rabıta örgütü aracılığıyla) Türkiye'nin Avrupa'daki imamlarına maaş bile bağlamışlardır. Böylece -Vahhabîlik aleyhinde sürdürülen yoğun propagandalara rağmen- Türkiye toplumunu psikolojik olarak etkilemeyi başarabilmişlerdir.

5) Vahhabîler, «Naylon misyonerler» olarak nitelenen Abdullah Yolcu ve Ebu Said el-Yarbûzî (takma adlı) iki şahıs aracılığıyla Türkiye'de açık propagandalarını sürdürürlerken, daha gizli yollarla ve başka elemanları vasıtasıyla Hizbullah artıklarını ve hamasî dindarlığa sahip toy gençlerden birçok kimseyi etkilemişlerdir. «Arap Baharı» ve Suriye krizi başlayınca bu gafil gençler maalesef Suriye ve Irak'a giderek orada DAİŞ terör örgütünün saflarına katılmışlardır. Günümüzde Vahhabî devleti -prestijini kurtarmak için- el-Kaide'ye ve bu örgüte ateş püskürüyor olsa da bu davranış, dışarıda inandırıcı gözükmemekte ve kabul görmemektedir.

6) Vahhabîlik; -özellikle uluslarası terörün yayılmasında ve Müslümanlığın İslâm'a karşı yeni bir hareket ve direnç kazanmasında- gerek doğrudan, gerekse dolaylı olarak önemli sonuçlar doğurmuştur. Bunların başında; el-Kaide-Taliban koalisyonunun ortaya çıkması olayı gelmektedir. 1988 yılında kurulan El-Kaide, Vahhabîlik ruhunu taşıyan, şiddeti önceleyen, İslâm'daki İrşad, davet, tebliğ ve ıslah yöntemlerini önemsemeyen bir terör örgütüdür. «İslâmî cihad» amacıyla yola çıktığını ileri süren bu teşkilat, İslâm cihad stratejisinin tam aksine giriştiği yıkıcı faaliyetlerle gerçekte

Yüce dinin imajını oldukça olumsuz etkilemiş, ona karşı nefret duygularının yayılmasına yol açmıştır. Daha sonra El-Kaide'den ilham alan (veya onun birer parçası olarak ortaya çıkan) Daiş, Eş-Şebab ve Bokoharam gibi örgütlerin giriştiği terör olayları, bu nefretin daha çok kabarmasına ve öfkeye dönüşmesine neden olmuştur.

Bu örgütlere tepki olarak Müslümanlar da İslâm'a karşı ilginç yollarla direnişe geçmiş, küfür dünyasını olabildiğince kışkırtmaya ve cesaretlendirmeye çalışmışlardır. Müslümanların bu konuda elde ettiği en büyük kazanım ise dünyanın Müslümanlığa karşı duyduğu nefreti, İslâm'a karşı imiş gibi göstermek olmuştur. Oysa İslâm, -devlet ve toplum düzeni olarak- 622-661yılları arasında, yalnızca 39 yıl uygulanmış, ondan sonra da âdeta buharlaşmış gibi tarihin sahnesinden çekilmiştir. Dolayısıyla İslâm'ın hayat nizamı olarak uygulanışına (bugünkü tarih itibariyle) 1358 yıldır hiçbir insan tanık olmamıştır. Dünyanın, bugün (Orta Doğu'da) manzarasını -din adı altında- seyrettiği spekülatif yapıya gelince bu, 1200'lerden sonra çeşitli komplolarla (İslâm'ın boşluğuna oturtulmuş olan) Müslümanlık adındaki senkretik beşeri dindir. Bu itibarla dünya, aslında İslâm'dan değil, -haklı olarak- Müslümanlıktan nefret etmektedir. Fakat ne büyük talihsizliktir ki dış dünya, İslâm ile Müslümanlığı birbirinden ayırt edememektedir. Dolayısıyla Müslümanlar tarafından dış dünyada «İslâmofobi» olarak propaganda edilen bu nefretin esasen «Müslümanofobi» olarak değiştirilmesi gerekir. Vahhabîliğin dolaylı olarak neden olduğu bu yıkıcılığa karşı her mü'minin uyanık olması elzemdir.

Bütün bu analitik ve belgesel açıklamalar, Vahhabîliğin asla selefilik anlamına gelmediğini, dolayısıyla Vahhabîlerin (büyük kısmının) selefi sayılamayacağını kanıtlamaktadır. Bununla birlikte genelleme yapmaktan kaçınılmalıdır. Örneğin Vahhabîler arasında, sükûnetini koruyarak Merhum Muhammed bir Abdulvahhab gibi tevhid inancına bağlı kalan ve elden geldiğince İslâmî bir hayat yaşayanları hayırla anmak ve bunları ne Müslümanlarla ne de Vahhabîlerle karıştırmak gerekir.

***

CİHADÎ SELEFÎLER'e gelince bunlar, Vahhabîler tarafından kurulan, ancak son zamanlarda onların kontrolünden çıkarak küresel güçler tarafından kullanılan silahlı grupların elemanlarıdırlar. Bunlar kendilerini selefi olarak tanımlamaktadırlar. Neo-Selefiler olarak da adlandırabileceğimiz bu grubun gerçek Selefilikle hiçbir ilişkisi yoktur. Dolayısıyla bu kesimi muvahhid mü'minlerden ayırt edebilmek için; -özellikle onları kışkırtan ve kullanan odaklar hakkında- doğru verilere ulaşmak, muhtemel fitnelere karşı hazırlıklı olmak için gereklidir. Elde edilmiş olan bu bilgileri kısaca şöyle açıklayabiliriz.

Cihadî Selefîler, biraz önce de işaret edildiği üzere gerçekte: -emperyalist güçlerin, son zamanlarda İslâm'a ve İslâm dünyasına karşı giriştikleri saldırı, sindirme ve asimilasyon hamlelerine- misillemede bulunmak üzere ortaya çıktılar. Dolayısıyla onların, faaliyetlerine kötü niyetle başladıklarını söylemek yanlış olur. Ancak doğru olan bir şey vardır: O da bu gençlerin, -yeterli bilgiden yoksun, aşırı duygusal ve kimler tarafından yönetilip yönlendirildiklerinden- habersiz olmalarıdır. Nitekim yanlış zamanda, yanlış yerde ve yanlış yöntemlerle sergiledikleri ürkütücü görüntüler yüzünden aynı yöntemle ortadan kaldırılmak üzeredirler!

Onları kışkırtan cephelerden söz etmek gerekirse; bunların başında, algı kanallarını yöneten küresel güçler gelmektedir. Bu güçler, Orta Doğu'da genç neslin son yıllarda İslâm'a yöneldiğini gördüler. Bunların imha edilmesini planladılar. Bu amaçla bölgedeki Müslüman devletlerin istihbarat servisleri aracılığıyla on binlerce genci terör tuzaklarına düşürdüler. Bunların başında Vahhabîlerin organize ettiği örgütler gelmektedir. Yaklaşık son yirmi yıldır -başta Türkiye olmak üzere, Avrupa ülkelerinde ve Amerika'da- psikolojik durumu uygun görülen binlerce çocuk ve genç, Vahhabîlerin propaganda ekipleri tarafından angaje edildiler. «İslâmî eğitim» adı altında uyguladıkları özel yöntemlerle onları zaman içinde şartlandırdılar. Batı dünyasının istihbarat örgütleri bu faaliyetlerden haberdar idiler. Budan kaygı duyuyorlardı. Çünkü bu çocuklar ve gençler, şaibesiz akideye sahip, mutedil ve donanımlı birer mü'min olarak değil, aksine sert birer Vahhabî olarak yetiştiriliyorlardı! Buna rağmen manzara, şiddetten uzak ve normal eğitim uygulamaları şeklinde yansıdığı için Avrupalılar bu etkinlikleri önce engellemediler. Çünkü zamanla radikalleşeceklerini biliyorlardı, bunu beklediler. Bu arada

tarikatçı odaklar tarafından uygulanan ruhsuzlaştırma faaliyetlerini de desteklediler

Çok geçmeden; -gerek Irak'ta Saddam'ın intikamını üstlenen silahlı grupların ortaya çıkışı, gerekse «Arap Baharı»'nın patlak vermesi üzerine- Orta Doğu'da anarşi yayılmaya başladı. İsrail destekli küresel güçler için böylece beklenmedik bir fırsat doğmuş oldu. Bu güçler ülkelerinde Vahhabîler tarafından yetiştirilmiş olan gençlerin hemen tamamını, -kurdukları özel şebekeler yardımıyla- çok kısa zamanda Orta Doğu'ya aktardılar. DAİŞ terör örgütü içinde yer alan bu gençlerin önemli bir kısmı da Türkiye'den gitmiştir.

Özellikle Türkiye kökenli Neo-Selefileri harekete geçiren birçok sebep vardı. Bunlardan iki tanesi çok önemlidir. Kısaca şöyle özetlenebilir:

1) Cumhuriyetin başından beri Kemalist klikler tarafından kutsal değerlere karşı uygulanan baskılar, tarikatçı Müslümanlar kadar Müslim azınlığı da devamlı rahatsız ediyordu.

2) Derin devlet tarafından 1978'de kurulan PKK terör örgütü, son yıllarda kontrolden çıkınca yine derin devlet tarafından bu örgütün karşısına 1983'te Hizbullah Terör örgütü çıkarıldı. Amaç: bir yandan doğudaki Kürt nüfusun artışını önleyerek en büyük etnik kitlenin egemenliğini devam ettirmek, öbür yandan İslâm'ın Türkiye'ye sıçramasını önlemek suretiyle Müslümanlığı güçlendirmekti. Bu iki hedef de gerçekleştirilmiştir.

«Hizbullah» adıyla alevlendirilen hileli yangın söndürüldükten sonra özellikle bu örgütten arta kalan Kürt kökenli medreseli gençlerde Tevhid ve «Ümmet bilinci» gelişti. Ancak bu yarı okumuş topluluk, ne çağı okuyabilecek ne de İslâm'ın açılım stratejisini keşfedebilecek bir kültür düzeyine sahip idi. Bunlar sadece Vahhabîleştiler. Nitekim bilgisel ve kültürel yetersizlik, onları ve onlarla kader birliği eden birçok Vahhabîleşmiş Türk gencini de küresel güçlerce organize edilen terör tuzağına düşürdü. Çok geçmeden kendilerini DAİŞ'in, safları arasında

buldular. Bu günlerde ise toplu olarak imha edilmekle karşı karşıya gelmiş bulunmaktadırlar.

***

Neo-Selefîler Nerede Hata Yaptılar?

Başta şunu vurgulamak lâzımdır ki genel olarak bütün dünyada, özellikle Türkiye'de yaygınlaşan din ve düşünce anarşisi yüzünden herhangi bir sorunu özgürce ve kaygısızca irdelemek kolay değildir. Orta Doğu'da bugün -siyasal aktörler olarak- boy göstermekte olan Selefîler, hiç şüphesiz muhitimizin en büyük sorunlarından birini oluşturmaktadırlar. Özellikle ürkütücü eylemleri hakkında açıklama yapanlar için bir kâbusa dönüşebilirler. Dolayısıyla büyük bir risk alınarak ve ancak belli sınırlarda bu gruptan söz edilebilir!

Önce belirtmeliyiz ki; Kendilerini «Selefîler» olarak tanımlayan bu kesimi ilmî selefilikle ilişkilendirmek mümkün değildir. Hiçbir tereddüde kapılmadan bunların, erken dönem Haricîlerin devamı olduklarını söyleyebiliriz. Nitekim İslâm tarihini çok iyi bilenler -akidelerinden, tepkilerinden, savunma yöntemlerinden ve muhataplarına karşı sergiledikleri tavırlardan- «Cihadî Selefîler»in erken dönem Hâricîlerine benzediklerini anlamakta gecikmezler.

Bu kesimin neredeyse tamamı yarı-okumuştur. Özellikle Türkiyeli Neo Selefîler, Arap yandaşlarından çok daha bilgisiz ve kültürsüzdürler. O kadar ki selefleri olan Haricîlerin tarihteki maceraları hakkında bile doğru bilgilere sahip değildirler. Bunun önemli nedenleri vardır. Bunlar şöyle özetlenebilir:

1) Türkiyeli Neo Selefilerin Kürt kökenlileri, çoğunlukla medreselidirler. (Unutmamak gerekir ki Kürt medreseli gençler, 1800'lerin başından beri Nakşbendîlerin hegemonyası altındadır.) Her türlü uygarlıktan uzak olan bu yuvalarda sözde eğitim görenler, son yıllarda teknolojinin getirdiği kültürel açılımdan gerek olumlu, gerekse olumsuz yönde etkilendiler. Medresenin ve tarikatçılığın karanlığından uzaklaşabildikleri oranda aydınlanırlarken, -onları ideolojik kaos ortamına çeken militanların etkisinde kalarak- aydınlanma süreçlerini tamamlayamadılar. Bu nedenle çoğu Hizbullah ve benzeri terör örgütlerinin, ayrıca mafyalaşmış vakıf ve derneklerin tuzağına düştüler, maceralar yaşadılar ve büyük acılar çektiler. Onların bir kısmı da telef oldu. Bu olaylar, onların bilinçaltını intikam duygularıyla doldurdu. Dolayısıyla kurtulduktan ve sakin bir ortam bulduktan sonra yeni macera arayışları içine girdiler. Çünkü bu duygular onlarda «macera düşkünlüğü» diyebileceğimiz bir bağımlılığa yol açtı.

Neo Selefilerin Türk kökenlileri ise çoğunlukla İstanbul, Ankara ve Konya gibi büyük kentlerde yetiştiler. Bunlar, daha çok Türkiye Üniversitelerinde öğrenim görmüş Arap kökenli genç Vahhabîlerden etkilendiler. 1970'lerden sonra Türkiye'ye gelen ve bazıları Türk ailelerin kızlarıyla evlenmiş olan bu gençler, (Dr. Melâz Cemil Awwad örneğinde olduğu gibi) dindar Türk gençleri tarafından büyük bir sempati ve hayranlıkla karşılanıyorlardı. Çalışmalarında özellikle «Tarikatçılık tehlikesi»ne karşı uyarılara ağırlık veren bu genç Arap aktivistler, kısa zamanda Türk arkadaşları üzerinde etkili oldular. Bu sayede İslâm'ın ruhunu inceleme imkânını bulan Türkiyeli mü'min gençler, aldıkları uyarıların ne kadar önemli olduğunu anladılar. Fakat bu doğrunun yanında öncülerinin akaid konusunda yaptığı yanlış telkinlerin etkisinde de kaldılar. Aynı zamanda onların sunduğu eylem planları ve mücadele stratejileri ile militanlaştılar. Bu nedenle vasatîlik çığırını keşfedemediler. Bu yanlışların en büyüğü ise hiç kuşkusuz, genel tekfircilik oldu.

2) Türkiyeli Neo Selefilerin işlediği hatalar, kısmen yanlış eğitimden ve tabiatıyla sonuç olarak bilgi yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Aslında «Cihâdî selefiler»'in çoğu, çeşitli branşlarda eğitim görmüş gençlerden oluşmaktadır. Ancak bunlar İslâm âlimlerinden değil, kendileri gibi öğrenci olan Arap arkadaşlarından ders alıyorlardı. Seminerler düzeyinde ve ev sohbetlerinde icra edilen özel suretteki bu geçici ve plansız bilgi alışverişleri (cihad fıkhından) devşirilmiş konulardan ibaretti. Üstelik bu

dersler, eğitici, akademik ve aydınlatıcı anlatım yöntemleriyle değil, aksine kışkırtıcı telkinler eşliğinde veriliyordu.

Bu gençlerden, -Türkiye'deki köhne medreselerde kültürsüz mollaların denetiminde, asırlardır değişmemiş basmakalıp gramer konulu kitapları izleyerek- sözde eğitim görenlere gelince; bunlar da aynen kendi hocaları gibi yetiştiler. Ne Arapçayı dil olarak kullanabildiler, ne de İslâmî ilimlerde uzmanlık kazanabildiler. Durum günümüzde de aynen devam etmektedir. Bu nedenle, (Selefî olsun ya da olmasın) bu karanlık yuvalarda eğitim(?) görmüş olanlar için medrese hayatı büyük hayal kırıklığı ile sonuçlanmıştır. Çünkü bunlar birer ilim, irşad ve ıslah rehberi olarak yetişememişlerdir. Geçerli birer mesleğe veya sanata sahip olamadıkları için de bunların çoğu ortalıkta kaldılar. Onları terörün içine iten önemli nedenlerden biri de bu olmalıdır. Biraz önce açıklanan rastgele yöntemlerin dışında, bunlardan Arap ülkelerinde nizamî surette eğitim görmüş olanlar ise sayıca çok azdırlar. Dolayısıyla yıllara mal olan esaslı ve sistematik bir eğitim görmeden böyle toplama bilgilerle sahaya çıkmakla Selefîler, bugün bedelini ağır ödedikleri büyük hatalar işlediler.

3) Türkiye'de -Selefîleri de kapsayan- bilgi ve kültür fukaralığının en önemli nedenlerinden biri de devletin ırkçı, gerici ve gayr-i ilmî, eğitim sistemidir. Fırsat eşitliğine yer vermeyen, bilimsel kriterlere uymayan ve tabiatıyla çağı okuyabilecek çok yönlü kişiliğe sahip, aydın ve uygar insan tipinin yetişmesine engel olan mahalli ve «milli» eğitim mekanizmasının çarkları arasından çıkıp ortaya serpilmiş talihsiz neslin bir parçası da bu Selefîlerdir. Özellikle asırlardır İslâm'ın boşluğunu doldurmuş bulunan Müslümanlık gibi senkretik bir dinin etkisi adlında dinî eğitim gördükleri için bunlar da aynen Türk ve Kürt ilâhiyatçılar gibi inanç ve kanaatlerinde tutucu olarak yetişmişlerdir. Bu nedenle:

* Selefiler de -tarikatçı hanefist- ilâhiyatçılar gibi diyaloga kapalıdırlar. Karşıtlarını küçümsedikleri için muhataplarını anlamakta zorluk çekerler. Yavan, itici ve hikmetten uzak hitaplarıyla -kuşku içindeki- dinleyicilerine hidayet kapılarını açamazlar. Çünkü davetlerinde Nebewî nezaket ve edepten uzaktırlar. İnsanların acılarını, ıstıraplarını, perişanlıklarını, bilgisizliklerini, -altında ezildikleri- olumsuz hayat şartlarını ve

mazeretlerini hesaba katamazlar. Ezberlerindeki irşad ayetlerinin üzerinde yoğunlaşamaz, derin düşünemezler.

* Selefîler -mükemmel bir eğitim görmedikleri için- vasat bir entelektüaliteden yoksundurlar. Örneğin, aralarında yabancı dil bilen, hayat ve kâinatın esrarı ve fenomenleri hakkında geniş bilgilere ve ikna edici hitap gücüne sahip, donanımlı kimselerin sayısı çok azdır. Bunlar da muhtemelen duygusal oldukları için bir talihsizlik eseri olarak onlara katılmışlardır. Bu yüzden malumatları genelde eksik ve kusurludur.

* El-Kaide'nin ürettiği Cihâdî Selefilerin en güçlü ve en kanlı örgütü DAİŞ'tir. Bu örgüt halen bir muammadır. Araştırmacıların bütün gayretlerine rağmen DAİŞ'ın arkasındaki karanlık noktaların derinliğine inilememektedir. Tıpkı Sykes-Pıcot planı, «Kurtuluş Savaşı», İzmir suikastı, Sabetaist mafiya örğütü, el-Kaide örgütü ve ikiz kuleler olayı gibi… Bu hadiselerin sırları ancak yüzyıllar sonra ortaya çıkabilir. Nitekim 800 yıl önce üretilen «Müslümanlık» adındaki dinin ve onun önemli ayaklarından olana Nakşibendîliğin şifreleri ancak günümüzde çözülebilmiştir.

DAİŞ; gerçekte batılı askeri istihbarat servisleri koordinasyonu tarafından 2014'de kurulan el-Kaide terör örgütünün Orta Doğudaki uzantısıdır. Bilindiği üzere Batının yetiştirdiği ve ürettiği en son düşmanlardan biri Saddam Hüseyn'dir. Bu şahsın batılılar tarafından itildiği maceralar büyük bir kaos ortamına dönüşünce batı dünyası Müslüman ülkelerin yöneticileriyle gizli işbirliği yaparak (imanlı fakat toy ve gafil gençlerden) yeni bir düşman ürettiler. İşte bu düşman DAİŞ'tir. BOP Projesi ve Feto terör olayı da dahil, bütün bu senaryolardan asıl amaç; Birinci aşamada Milli Türk Müslümanlığını ve Arap Vahhabîliğini güçlendirmek, ikinci aşamada ise Şiîler ve «Sünnîler» arasında din ve mezhep savaşlarını körüklemek ve İslâm'ın sadece zihinlerde kalmış olan silik izlerini de tamamen ortadan kaldırmaktır.

* Daişli Selefîlerin çoğu -aynen Kemalistler, tarîkatçılar, Hanefist ilâhiyatçılar ve Vahhabîler gibi-taklitçi ve ufuksuzdurlar. Bu kitlelerin hepsi de dinci ve mezhepçidirler. Fanatik olmalarının arkasındaki en büyük

neden bu olsa gerektir. Bu yüzden, yıllar önce Vahhabî hocaların etkisi altında kaldılar ; onları birer idol olarak gördüler ve takipçileri oldular. Ancak DAİŞ Terör örgütü ortaya çıktıktan ve Vahhabî Devleti tarafından kara listeye alındıktan sonra Cihâdî Selefîler bu hocalara karşı tavır aldılar. Onları «Kralların yardakçıları» olarak damgaladılar. Buna mukabil Vahhabî hocalar da Cihâdî Selefîlere ağır hakaretler yağdırmaya başladılar. Örneğin konuşmalarında Cihâdî Selefîlerden söz ederlerken onları «cehennem köpekleri كلاب النار» diye sıkça aşağıladılar. Vahhabîler bizzat yetiştirdikleri silahlı örgütlere karşı cephe aldıktan sonra bu kez Cihâdî Selefîler, -cihad amaçlı faaliyetler sırasında sertliği öngören- başka bir hoca grubunu öncü olarak kabul ettiler. «ed-Düreru's-Seniyye Fi'l-Ecvibeti'n-Necdiyye الدرر السنية في الأجوبة النجدية» adlı ansiklopediyi kendilerine alternatifsiz bir rehber olarak kabul ettiler.

* Cihâdî Selefîler de aynen örnek aldıkları Vahhabîler gibi hiçbir zaman Müslümanlık ile İslâm arasındaki uçurumu keşfedemediler. Bu yapay dini daima İslâm'la karıştırdılar. Kitaplarında ve konuşmalarında Müslimlerden hep «Müslümanlar» diye söz ettiler. Oysa bunlardan, örneğin Arap ülkelerinde yıllarca kalmış ve oralarda öğrenim görmüş olanlar, Araplardan birinin bir kez bile olsun «Müslüman» ve «Müslümanlık» sözcüklerini duymuş olabilecekleri ihtimali yoktur. Çünkü -Türklerden, Kürtlerden ve İranlılardan başka- ne Araplar ne de başka bir millet bu iki kelimeyi hiçbir zaman kullanmaz.

Ayrıca; «Müslüman» ve «Müslümanlık» kelimeleri Kur'ân-ı Kerîm'in ve Sünnet külliyatının hiçbir yerinde geçmemektedir. Yüce dine Allah'ın (c) İslâm adını vermiş olmasına ve bunun Kur'ân-ı Kerîm'de tescil edilmiş olmasına rağmen , Selefîler bu yabancı ismin nereden geldiğini, kimler tarafından ve ilk kez ne zaman kullanıldığını merak etmemiş ve araştırmamışlardır.

* Neo-Selefîlerdeki gaflet o kadar derindir ki bunlar, son elli yıldır Türkiye'de sergilenen meâlcilik faciasını suskunluk içinde seyretmiş, -Allah'ın kitabı bu ülkede hiç Arapça bilmeyen pervasız bir güruh tarafından çarpıtılırken, çıkar amacıyla bir ticaret metaı haline getirilirken- bu cinayetlere karşı bir savunma platformu kuramamış, ümmeti

uyarabilecek nitelikte uluslararası bir çalışma yapmamışlardır. Çünkü selefiler arasında bu vahametin farkına varabilecek bir eğitim düzeyine, bir entelektüel bilince ve bir akademik yeterliliğe sahip kimse yoktur.

4) Neo-Selefîleri şiddet ortamına ve büyük hatalar işlemeye iten önemli nedenlerden biri de yarı-okumuşluktan kaynaklanan taklitçilik, bilinçsizlik ve öngörüsüzlüktür. Bu konuda zihinlere ışık tutmak için Selefîlerdeki ufuksuzluğa kaynaklık eden şu örnekleri verebiliriz:

* Milletler tarihi, İslâm tarihi ve özellikle dinler ve mezhepler tarihi hakkında bilgisizdirler. Bu nedenle; etkileri günümüze kadar sarkmış bulunan önemli olayların içyüzünden habersizdirler. İslâm tarihinde kazanılmış başarıların yanında; İslâm öncesi din ve geleneklerin, -kırılma noktaları olarak- yaşanmış, savaşların, katliamların, komploların, uydurulmuş efsanelerin, felsefî akımların, din adına tertip edilmiş hurafelerin kimler tarafından nerede, nasıl ve hangi amaçlarla başlatıldığı, günümüzdeki etkileri ve bunların toplumu nasıl yönlendirdiği hakkında kayda değer bir malumata sahip değildirler.

Örneğin; Haricîlik, Mürcie, Şia, Cebriyye, Kaderiyye ve Mu'tezile gibi erken dönem düşünce akımlarının siyasal ve ideolojik arka planlarını araştırmaktan âcizdirler. Aynen Vahhabîler gibi onlar da bu akımların mensuplarını sadece «kelâmcılıkla» ve «bid'atçilikle» suçlamanın ötesinde bilimsel araştırma ve inceleme yapmayı beceremezler. Çünkü bilgisel altyapıdan yoksundurlar. Aralarında çağrışımla iz sürme, hadiseler arasındaki sebep-sonuç ilişkilerini yoklama, ilgilerle şifrelere ulaşma, analiz yapma ve bu sayede belgesel neticeler elde etme gibi maharetlere sahip profesyonel araştırmacılar bulunmamaktadır. Kürt ve Zaza kökenli Selefîler Türkçeyi başarılı olarak kullanamamaktadırlar. Aralarında Arapça akademik bir makalesi yayınlanmış bir tek selefî yoktur. Onun için -gerek eskiden, gerekse günümüzde- dünyayı ve toplumu meşgul etmiş olan fikir akımları, devrimler ve sosyo-politik olaylar hakkında ilmî birikimden mahrumdurlar. Örneğin yakın geçmişte, genelde bütün dünyayı özellikle Türkiye toplumunu etkilemiş olan pozitivizm, sekülarizm, darvinizm, kapitalizm, komünizm, sosyalizm, sömürgecilik, muhafazakârlık, ırkçılık, solculuk ve sağcılık gibi düşünce akımları; Masonluk, İlluminati, Moon Tarîkatı, Opus Dei ve Trilateral Komisyonu gibi yeraltı örgütleri ile derin

devlet ve mafia gibi gizli teşkilatlar hakkında Selefîlerin önemli ve doğru bilgilere ulaşabildiklerini tahmin etmek güçtür. Bunlar bir yana, -kimlik bunalımının semptomları olarak- Kemalizm, tarikatçılık, mezhepçilik, Türk İslâm sentezi, etnik sorunlar, terör, din sömürüsü, yolsuzluklar, darbeler ve türban yaygarası gibi Türkiye'nin iç sorunları, Selefîlerin hemen hiç dikkatini çekmemiştir. Çünkü selefîler, gerek Türkiye toplumunun, gerekse -İslâm'dan soyutlanmış- öbür Müslüman toplumların sosyolojisine ilişkin araştırmalardan tamamen habersizdirler. Örneğin; Prof. Dr. Fuad Köprülü, Dr. Abdülbaki Gölpınarlı, Prof. Dr. Osman Turan, Prof. Dr. M. Altay Köymen, Prof. Dr. Mete Tunçay, Prof. Dr. Ahmet Yaşar Ocak, Prof. Dr. Mikâil Bayram, Prof. Dr. Ahmet T. Karamustafa, Prof Dr. Mehmet Sait AYDIN, Aydemir Güler, Süreyya Su, Saadettin MERDİN. İsmail Beşikçi, Ayşe Hür, Yervart Danzikyan, Tunuslu Tahir Bin Aşûr, Cezayirli Prof. Dr. Muhammed Arkun, Mısırlı Taha Hüseyn, Suudili Abdullah el-Qasimî ve İngiliz Prof Dr. Hamit Algar gibi çağdaş araştırmacı akademisyen ve yazarlara ait kitap ve makalelerden hemen hiç bir Türkiyeli Selefînin haberi yoktur. Selefîlerden birinin bile Cogito, Köprü, Yetkin Düşünce ve Uluslararası Hakemli E-Dergi olarak ünlenen Akademik DargiPark gibi yayınları izlediğini tahmin edebilir misiniz? Çünkü bu grup, yıllardır Vahhabîliğin karanlığında kaybolmuştur. Nitekim Selefîlerin kütüphanelerinde Arap dil grameri, tefsir, hadis, fıkıh ve Akaid konularını içerenlerin dışında, ciddi ve kapsamlı bir ilmî kaynak pek bulunmaz. Çağdaş araştırmacıların ve yerli oryantalistlerin son yıllarda kaleme aldıkları çok önemli kitaplardan da habersizdirler. İşte bu tek taraflılığın, bu sırf mahalliliğin ve dünyadan soyutlanmışlığın sonucu olarak algıları körelmiştir.

* Neo-Selefîler, tarih, sosyoloji, antropoloji ve siyaset bilimi ile hiç ilgilenmedikleri için geçmişi günümüze bağlayamaz ve konjonktürü yorumlayamazlar; dolayısıyla tevhid dininin tarihi süreçler boyu nasıl yozlaştırıldığını, nasıl çarpıtılıp dönüştürüldüğünü keşfedemez, bu nedenle de sapmalara karşı isabetli stratejiler geliştiremezler. Nitekim bunlardan bir kısmının şiddet kullanan örgütlere sempati besliyor olmasının büyük nedeni buradan kaynaklanmaktadır. Bunun önemli kanıtlarından biri, el-Enfâl Sûresi'nin 67'nci âyeti kerimesinin derinliği üzerinde Selefîlerin hiçbir zaman yoğunlaşamamış olmasıdır. Bu münasebetle vurgulamak gerekir ki bunların özlediği devlet şekli, -sergiledikleri bilgisizlik, bilinçsizlik, ilkellik ve şiddete dayalı stratejiler yüzünden- asla vücut bulamaz. Buna imkân yoktur. Çünkü bu hayâlî devlet tasavvuru, Kur'ânî

ve Nebevî bir İslâm devleti değildir. Ve çünkü ilk İslâm Devleti ve İsrail örneklerinde olduğu gibi; -dünyanın defakto olarak kabullenmek zorunda kalabileceği bir kimlik ve nitelikle tarih sahnesinde yer almayan- hiçbir siyasal yapı, yer küre üzerinde (devlet adı altında) kendine asla yer bulamaz!

Neo-Selefîler, 1500 yıllık İslâm tarihinde yaşanmış binlerce olayın kütüphaneler dolusu kayıtları şöyle dursun, Türkiye'de Cumhuriyetin başından günümüze dek cereyan etmiş siyasi kavgalar, katliamlar, toplu sürgünler, sosyal ve kültürel değişimler, derin devletin işlediği faili meçhul cinayetler, askeri darbeler ve yeraltı faaliyetleri hakkında ciddi malumata sahip değildirler.

* Neo-Selefîler, Hz Rasûl'ün (s) büyük çoğunluğu müşrik olan bir toplum içinde yaşadığını, bir yandan müşriklerin sapkınlıklarına karşı 23 yıl savaş verirken, öbür yandan büyük bir olgunluk, soğukkanlılık ve sükûnet içinde onlarla sürekli diyalog kurduğunu takdir edememektedirler. Halbuki Hz Rasûl'ün (s) bu süre içerisinde onlarla münasebet gereği tokalaşmış olduğu, ikram ettikleri (helâl) gıdaları yediği, hediyelerini kabul ettiği kuvvetle muhtemeldir. Nitekim onlarla antlaşma yaptığına ve bu sıralarda onların bazı direnişleri karşısında geri adım attığına ilişkin tarihî kanıtlar mevcuttur.

* Neo-Selefîler, Türkiye toplumunun sosyolojisi hakkında bilimsel malumata sahip değildirler. Bu ülkede kaç etnik kitle yaşamaktadır; kaç dil konuşulmaktadır; Toplumun inançları, İslâm öncesi dinlerden hangilerinin tesirlerini taşımaktadır ve bunlar nelerdir; Malazgirt savaşından önce bu coğrafyada hangi toplumlar vardı ve buraya akın eden Türkler yerlilerle nasıl kaynaştılar; Arap, Fars ve Bizans kültürünün, Türkiye halkı üzerindeki etkileri nelerdir, gibi yüzlerce soruya bilimsel cevaplar bulabilecek hemen hiçbir selefi yoktur.

* Unsurlarının büyük kısmı İslâm'dan aşırılmış, senkretik bir beşerî din olan Müslümanlığın, 800 yılı aşkındır İslâm'a indirdiği darbelerin neticesi olarak süreçler boyu evrilen ve günümüzdeki şeklini alan Türk Hanefizmi, Kürt Şafiizmi, Alevilik, Bektaşilik ve başta Nakşbendîlik olmak üzere

kurulmuş onlarca tarîkat hangi hilelere başvurularak örüldü; bu mistik ve dinsel yapıların tamamını kapsayan Müslümanlığın (İslâm'a alternatif) bir paralel din olarak hangi teorisyenler tarafından projelendirildi; onların hangi halefleri tarafından günümüze kadar devam ettirildi?.. Bu sorulara selefîlerin verebileceği hiçbir cevap yoktur.

* Selefîler; -dinî olsun dünyevî olsun- sorunları hiçbir zaman aciliyet ve öncelik sırasına göre ele alma beceri ve basiretini gösteremediler. Örneğin -Türkiye toplumu da dahil- insanlığın şirk bataklığına saplanmış olduğu günümüzde; Mütevâtir olmayan hadisler, Mehdi'nin gelmesi, Hz. İsa'nın nüzulü ve benzeri konuları gündeme getirerek zamanlarını ve enerjilerini boşa harcadılar. Halbuki müşrik bir toplum «Haber-i âhâdın» delil olduğuna, mehdi'nin geleceğine ve Hz. İsa'nın nazil olacağına inansa da bunun ne yararı vardır? Nitekim tarikatçıların büyük çoğunluğu, bu konularda Neo Haricilerle aynı inanç ve kanaatleri paylaşmaktadırlar. Onlar da aynen Selefîler gibi «dinimiz İslâm'dır, biz ehl-i tevhidiz» diyorlar. Bununla birlikte «elhamdülillâh müslümanız» diyerek iki dinli yaşadıklarını söyleme çelişkisini sergiliyorlar.

***

Bu ürkütücü tabloya rağmen, Haricî Selefîler evleviyet prensibini bir kenara koydular. İkincil ve üçüncül meseleleri ısrarla öne sürerek o kadar çok bocaladılar ki bir yandan Hicaz'daki Vahhabî hocalarını (birkaç yıl öncesine kadar) adeta yanılmaz kabul ederlerken öte yandan Vahhabîlerin İstanbul'daki baş misyoneri ile ters düştüler. Aslında onlardaki bu bocalama; (asırlardır birikmiş olan yığınlarca sorunun, ancak içtihâd yetkisine sahip bir ulemâ konseyi tarafından tartışılarak çözüme kavuşturulabileceği) hakkında bunların herhangi bir düşünceye sahip bulunmuyor olmasından kaynaklanmaktadır. Bu da onların dünya ve ümmet gerçeklerinden ne derece habersiz olduklarını gözler önüne sermektedir.

* Selefîlerin sergilediği ilginç çelişkilerden biri de başka dine bağlı olan bir topluma, İslâm'ın (bid'atlere bulaşmış) mensubu gibi yaklaşmalarıdır. Bu mantıkla, mesajlarını örneğin -Yahudiler, Hıristiyanlar, Hindular ve Budistler gibi- gayr-i Müslimlere hiçbir zaman yöneltmezlerken, ısrarla ve sürekli olarak Müslümanların tamamını muhatap aldılar. Çünkü onları

Müslimler diye hesaba kattılar. Oysa eğer Selefîler Müslümanlığın arka plan şifrelerine ulaşabilme başarısını göstermiş olsalardı, onun gerçekte İslâm'dan tamamen ayrı bir din olduğunu; aynı zamanda Müslümanları yönetenlerin Siyonist-Haçlı işbirliğinin Ortadoğu'daki askerleri olduklarını öğreneceklerdi. Dolayısıyla neden Avrupa'da, Amerika'da İsrail'de ya da Hindistan'da değil de Orta Doğu'da savaş verme çelişkisine düştüklerini anlayacaklardı. Çünkü Müslümanları alet olarak kullanan ve Müslümanlığı İslâm'ın üzerine musallat eden Küresel güçler, başta Yahudiler olmak üzere küfür milletinin çeşitli kesimleridir. Dolayısıyla tevhide ve hidayete davet mesajlarının Müslümanlardan önce bu milletlere yöneltilmesi gerekmez mi? Ne var ki Selefîlerdeki kararmış ufuklar bu tabloyu görmelerine engel oldu.

Bu çelişkilerin temelinde esasen Orta Doğu'nun siyasi tarihindeki karanlık noktaların derin etkileri vardır. Bu bölgedeki yaygın ırkçılık tehdidi altındaki ilim adamları bu noktalar üzerinde yoğunlaşamamaktadırlar. Çünkü bu coğrafyada merhamet pınarları kurumuş, erdemler adeta buharlaşmıştır. Bölgedeki hiçbir devletlerin bünyesinde sapkınları rehabilite eden irşad ve ıslah kurumları yoktur. Adeta birer mafya teşkilâtı gibi işleyen bu devletlerin tamamı kanun zoru ve polisiye tedbirlerle ancak itaati sağlayabilmektedirler. Din laikçilerin, Kemalistlerin, Baasçilerin, Nusayrilerin, Tarikatçıların, Vahhabîlerin ve sermayenin bir sömürü çarkı haline gelmiştir. Üstelik bu devletlerdeki kurumların tamamı birbirlerinin alanına son derece yabancıdırlar. Bu nedenle isteseler de bir konuda eşgüdümü sağlayamazlar.

Örneğin Türkiye'de; Orta Doğu üzerine araştırma ve inceleme yapan akademisyenler, siyasi analistler, gazeteciler ve sözde «tarihçiler», Arapça ve Farsça bilmedikleri, aynı zamanda İslâmî ilimlerden habersiz oldukları için İslâm'ı Müslümanlıktan ayırt edememekte, dolayısıyla bölge sorunlarının içyüzüne vakıf olamamaktadırlar. Sonuç olarak siyasi kadrolara yararlı danışmanlık hizmetleri verememektedirler. Nitekim cahil gazeteciler «DAİŞ» terör örgütüne «IŞİD» diye tuhaf bir isim taktılar. İlginçtir ki Daişliler, Türkiye'de kendilerine verilen bu isimden habersizdirler! Sonradan kullanılmaya başlayan «DAİŞ» adı bile yıllardır «DEAŞ» ve «DAEŞ» şeklinde her gün binlerce kez yanlış telaffuz edilmektedir. Bu bile medyayı ve siyaseti yönetenlerin, yaşadıkları Orta Doğu bölgesinin tarihi ve kültürü hakkında ne kadar bilgisiz olduklarını

göstermektedir. Bunların, bölgede cereyan eden din ve mezhep savaşlarının arka planını, özellikle Selefîlik probleminin içyüzünü anlamaları mümkün müdür!

Sonuç olarak; hafızalardan silinmiş eski sorunların devamı, bu coğrafyanın manzarasını yeniden karartmakta ve karartmaya devam etmektedir. Nitekim Kadîm Haricîlik, bölgenin antropolojik arşivinde unutulmuş binlerce sorundan biri olarak zaman zaman başka isimler altında yeniden alevlenmektedir. Fakat biraz düşünelim ve kendimize soralım: Acaba Müslümanlık, Şiilik, Nusayrîlik, Bahâilik, Kadyanîlik, Nurculuk, Nakşbendîlik, Fetoculuk, laikçilik, Kemalizm ve PKK'cılık da farklı adlar altında patlak vermiş birer haricîlik değil mi?

***